

Seat No. : _____

NO-113

November-2025

B.A., Sem.-III

DSC-C-SAN-233 (Major) : Sanskrit

(As per NEP-2020)

(कठोपनिषद्)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

1. नीयेना विशे टूंकनोध लभो : 10
Write a short note :
(1) आत्मानो भडिभा
Glory of Atma
(2) नथिकेतानी वरथायना
Nachiketa's asking for a boon
अथवा/OR
1. नीयेना मंत्रोना अनुवाद करी समझवो : 10
Translate and explain the following verses :
(1) वैश्वानरः प्रविशत्यतिथिब्राह्मणो गृहान् ।
तस्यैतां, शान्ति कुर्वन्ति हर वैवस्वतोदकम् ॥
(2) न सांपरायः प्रतिभाति बालं प्रमाद्यन्तं वित्तमोहेन मूढम् ।
अयं लोको नास्ति परः इति मानी पुनः पुनर्वशमापद्यते मे ॥
2. नीयेना विशे टूंकनोध लभो : 10
Write a short note :
(1) धीर मनुष्यना लक्षणो
Characteristics of wise man
(2) रथ अने रथीनुं रुपक
Chariot and chariot's Metaphor
अथवा/OR

2. नीयेना भंत्रोना अनुवाह करी सभज्ञवो : 10
 Translate and explain the following verses :
 (1) इन्द्रियाणि हयान्याहुविषयांस्तेषु गोचरान् ।
 आत्मेन्द्रियमनोयुक्तं भोक्तेत्याहुर्मनीषिणः ॥
 (2) स्वप्रान्तं जागरितान्तं चोभौ येनानुपश्यति ।
 महान्तं विभुमात्मानं मत्वा धीरो न शोचति ॥
3. कठोपनिषदभांथी आत्मा, परमात्मा अने अद्वैतना विचारो सभज्ञवो. 10
 Explain the ideas of Atma, Paramatma and Advaita from the Kathopanishad.
अथवा/OR
3. नीयेना भंत्रोना अनुवाह करी सभज्ञवो : 10
 Translate and explain the following verses :
 (1) ऊर्ध्वं प्राणमुन्नयत्यपानं प्रत्यगस्यति ।
 मध्ये वामनमासीनं विश्वे देवा उपासते ॥
 (2) यदिदं किं च जगत्सर्वं प्राण एजति निःसृतम् ।
 महद्भयं वज्रमुद्यतं य एतद्विदुरमृतास्ते भवन्ति ॥
4. कठोपनिषदनी शैली विशे सभज्ञवो. 10
 Explain the style of Kathopanishad.
अथवा / OR
4. नथिकेतानुं यरित्रथित्रणु करो. 10
 Describe the character of Nachiketa.
5. नीये आपेदी आली जय्याओ योग्य विकल्प पसंद करी पूरी करो : (गभे ते दस) 10
 Fill in the blanks given below by choosing the correct option : (Any Ten)
 (1) नथिकेताने तेना पिता _____ ने आपे छे.
 Nachiketa's father gives him to _____. (यम, शिवः, ब्रह्माः)
 (2) नथिकेता _____ नो पुत्र छे.
 Nachiketa was the son of _____. (वाजश्रवस, उदालक, गौतमः)

- (3) કઠોપનિષદમાં _____ અધ્યાય આવેલા છે.
Kathopanishad has _____ Adhyays. (2, 4, 6)
- (4) ધીરપુરુષ _____ ને પસંદ કરે છે.
Wise man chooses _____. (શ્રેયઃ, પ્રેમઃ, દુઃખ)
- (5) શરીરને રથ, બુદ્ધિને સારથી અને મનને _____ માનવામાં આવે છે.
Body is considered to be chariot, intellect is charioteer while mind is _____.
(રથમ્, પ્રગ્રહમ્, ચક્રમ્)
- (6) પરમાત્માને _____ ના માપનો માનવામાં આવે છે.
Measurement of પરમાત્મા is considered as _____. (અડ્ગુષ્ઠઃ, હસ્તઃ, પાદઃ)
- (7) શરીરનો નાશ થવા છતાં _____ નો નાશ કરી શકાતો નથી.
Though body perishes but _____ doesn't perish. (આત્મા, ધનં, સુખ)
- (8) સુષુમ્ણા નામની નાડી _____ તરફ નીકળેલી છે.
Nadi called સુષુમ્ણા is extended towards _____. (હૃદયઃ, પાદઃ, મુર્ધાનામ)
- (9) ઉપરની તરફ મૂળવાળું અને નીચેની તરફ ડાળીઓવાળું _____ ને માનવામાં આવે છે.
The tree which has mouth upward and branches downward is known as _____.
(આમ્રવૃક્ષઃ, વટવૃક્ષઃ, અશ્વત્થવૃક્ષઃ)
- (10) કઠોપનિષદમાં જ્ઞાનપિપાસું _____ છે.
_____ is having knowledge thirst. (નચિકેતા, પુરુવાઃ, પુન્ડરિકઃ)
- (11) કઠોપનિષદ _____ વેદમાં આવે છે.
Kathopanishad comes under _____ Veda. (સામવેદઃ, યજુર્વેદઃ, અથર્વવેદઃ)
- (12) કઠોપનિષદની રચના _____ મુનિએ કરી હતી.
_____ has composed kathopanishad. (કઠઃ, મારિચઃ, દુર્વાસાઃ)

